

LISALUGEMINE 1:

EELMISE PERIOODI STRATEEGIA MEETMETE TÄITMINE

Perioodil 2008-2014:

Arvuliselt kõige rohkem on esitatud projekte meetmetesse 1 (98 projekti) ja 3 (86 projekti), vähem meetmetesse 7 (4 projekti) ja 6 (18 projekti) (tabel 3). Enim on esitatud projektitaotlusi Väike-Maarja vallast (97 projekti), vähem Rakke vallast (38 projekti), sama kehtib ka toetuste rahalise jaotuse puhul: Väike-Maarja valla toetussumma oli 968 183 eurot ja Rakke valla toetussumma oli 263 605 eurot (tabel 4).

Meede	2009	2010	2011	2012	2013	KOKKU
Meede1	10	13	13	41	21	98
Meede2	20	4	13	18	7	62
Meede3	27	19	17	23		86
Meede4	8	5	8	20		41
Meede5	10	7	5	16		38
Meede6		13	5			18
Meede7		2	2			4
Kokku	75	63	63	118	28	347

Tabel 3. MTÜ PAIK poolt vastu võetud projektitaotlused 2009-2013.¹

Ulatus	Projektide arv	Abikõlblik maksumus	Toetus €	Inimeste arv	1 elaniku kohta €
Laekvere vald	29	631 586	448 321	1444	310.5
Väike-Maarja vald	97	1 567 556	968 183	4366	221.8
Tamsalu vald	62	1 245 193	734 786	3731	196.9
Rakke vald	38	400 875	263 605	1542	171.0
PAIK ja piirkonnaülesed projektid	16	194 853	174 165	11 083	15.7
KOKKU	242	4 040 063	2 589 060	11 083	233.6

Tabel 4. Projektide rahastamine valdade lõikes.ⁱⁱ

LISALUGEMINE 2:

EELNEVAL PERIOODIL VÄLJAKUJUNENUD KOOSTÖÖVÕRGUSTIKUD

Perioodil 2007-2013 toimusid järgmised suuremad üritused: Koostööle lähedal ja kaugel, Külad liikumises, Pandivere giidide koolitus, Baer 220 konverents, Uut ehisaiaanduses, Sallast Sallasse, Virumaa paeaasta, Pandivere paeaasta, Rahvusvahelised teemamarsruudid, Väikeettevõtjate õppereis Itaaliasse, Rakke 100, Pandivere paekonverents, Õppereis vaatame külast kaugemale, Pandivere ettevõtlusmessid jt.ⁱⁱⁱ Tegevused on toimunud kümnetes erinevates LEADER-projektides, millest mitmed on olnud rahvusvahelised koostööprojektid.

- Viimastest suurematest rahvusvahelistest koostööprogrammidest olgu nimetatud “*Cultural heritage of Women and Entrepreneurship*“, kus projektipartneriteks on naisettevõtjate piirkondlikud teabekeskused Rootsisis ja Lätis.

LISALUGEMINE 3:

PAIKI PIIRKONNA ARENGUVAJADUSED JA KITSASKOHAD

Arenguvajadused / kitsaskohad	Väljakutsed
Ettevõtluskeskkond	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Madal ettevõtlusaktiivsus. ➤ Noorte äravool. ➤ Uudsete ideede vähesus. ➤ Puudulik ettevõtlushariduse andmine koolides. ➤ Töökohtade arvu vähenemine ja selle tagajärjel suurenenud pendelränne. ➤ Kvalifitseeritud tööjõu puudus ja olemasoleva tööjõu madal kvalifikatsioon. ➤ Madal palgatase. ➤ Teenuste kõikum kvaliteet ja vähene tarbimine. ➤ Majutus- ja toitlustuskohtade puudumine osades piirkondades. ➤ Kohati ei vasta töötingimused kaasaja nõuetele. ➤ Ebaefektiivsus ettevõtete, KOVide, vabaihenduste juhtimises, tööprotsessides, töötajate panuses. ➤ Ettevõtluse inkubatsiooniteenuse puudumine ja sellega kaasnevad probleemid ettevõtlusega alustamisel. ➤ Vähene ettevõtete omavaheline koostöö. ➤ Olemasolevate ettevõtete vähene turundamine ja tootearendus. ➤ Tehnilise infrastruktuuri osaline mahajäämus ja halb teede olukord. ➤ Potentsiaalsete investorite vähene informeeritus. ➤ Rohkelt vaba kasutamata pinda. ➤ Puudub elamu- ja teenindusruumide arendus. ➤ Piirangud tootmisele seoses paiknemisega Pandivere veekaitsealal ja Pandivere nitraaditundlikul maa-alal. ➤ Ettevõtete madal keskkonnateadlikkus ja sellest tulenev puudulik keskkonnasäästlik majandamine. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uudsete ja uute (piirkonnas puuduvate) kohalikul toorainel põhinevate teenuste / toodete väljaarendamine (eriti noorte poolt). ➤ Pandivere ettevõtluspesa loomine ja arendamine. ➤ Mitmesuguste turismiliikide (sh jahiturism) arengu soodustamine. ➤ Mahepõllumajanduse arendamine ja mitmekesistamine. ➤ Ettevõtlikkuse (eriti noorte seas) suurendamine läbi mitmete töötubade (sh ettevõtlustöötoad, -laagrid, ideereisid, ettevõtete, arendus- ja teadusasutuste külastused) ja ettevõtlust propageerivate ürituste (sh ettevõtluskonkursid, -päevad, -messid, näitused). ➤ Noorte töögrupi moodustamine ja selle aktiivne osalemine otsuste tegemise protsessides. ➤ Teadmispõhise ja innovaatilise majanduse arendamine - biotehnoloogiakeskuse loomine. ➤ Kõrge lisandväärtusega töökohtade loomine. ➤ Klastriüsteemi väljaarendamine ja ühisturundamine erinevates valdkondades. ➤ Täiendõppe korraldamine ettevõtete töötajatele. ➤ Inkubatsioonikeskuse ruumide väljaehitamine ja inkubatsiooniteenuste pakkumine. ➤ Aktiivne investorite otsimine, vabade tootmispindade turundus, sh informatsiooni levitamine välisriikide saatkondades, kaubandus-tööstuskodades, sõpruspiirkondades jt. ➤ Ideekonkursside korraldamine olemasoleva vaba ressursi kasutuselevõtuks.
Elukeskkond	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tööealiste, haritud ja aktiivsemate inimeste lahkumine, mis kahandab oluliselt piirkonna arenguvõimalusi tulevikus. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Piirkonna üldine elukvaliteedi parandamine. ➤ Asulate sotsiaalse ja füüsilise keskkonna väljaarendamine.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vähe elanikke vanuses 20–45 eluaastat. ➤ Probleem avalike teenuste kättesaadavusega hajaasustuspiirkondades. ➤ Paljude teenuste puudumine, sh koduõendus-, takso-, kingsepa-, kellasepa-, võtmete valmistamis-, õmblus-, keemilise puhastuse, ilu-, psühholoogi, töövahendite rendi, puude veo-, tehnika rendi teenuste puudumine, kaupluste puudumine külades. ➤ Paikkonniti puudulik tehniline infrastruktuur, sh teede halb olukord ja ebapiisav märgistus, ebapiisavalt vee- ja kanalisatsioonitorustikke, amortiseerunud rajatised, kohati halb mobiili- ja internetilevi (vt Lisa 9). ➤ Rohkelt tühjalt seisvaid hooneid, maastiku üldilmet rikkuvaid lagununud hooneid ja korrastamata maa-alasid. ➤ Noorsootöö puudulikkus, noorte endi vähene aktiivsus noorsootöö arendamisel. ➤ Huviringide vähene alternatiivsus. ➤ Kultuuri- ja spordirajatiste amotriseerumine. ➤ Puudulik kergliiklusteede võrgustik ning ebapiisavalt laste- ja pallimänguväljakuid. ➤ Suvise lastehoiu võimaluse puudumine. ➤ Paljud turismiobjektid vajavad väljaarendamist ja/või parendamist. ➤ Puhkepiirkondade vähene atraktiivsus. ➤ Puudulik info ja viidamajandus. ➤ Piirkonna vähene turundamine. ➤ Külaliikumise ebaühtlus, tagasihoidlik ühistegevus osades asulates. Inimeste vähene aktiivsus. ➤ Vähene küladevaheline koostöö. ➤ Paikkonna pärandi vähene ärakasutamine. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Avalike ja teiste teenuste kättesaadavuse parendamine, sh uuenduslike lahenduste leidmine - uute piirkonna jaoks vajalike teenuste (sh rändkauplus külades) loomise soodustamine. ➤ Tehnilise infrastruktuuri väljaarendamine ja parendamine. ➤ Lairiba internetiühenduse arendamine. ➤ Alternatiivse kasutusotstarbe leidmine tühjalt seisvatele hoonetele. ➤ Elukestva õppe soodustamine. ➤ Noorte kaasamine piirkonna arendamisse ning elukeskkonna väärtustamisse. ➤ Huvihariduse korraldamine. ➤ Suvise lastehoiuvõimaluse loomine. ➤ Töö- ja puhkelaagrite korraldamine. ➤ Kergliiklusteede võrgustiku väljaarendamine. ➤ Spordi-, kultuuri-, aja- ja looduslooliste ning vabaajaobjektide väljaarendamine ja parendamine. ➤ Suunavate ja objektide kohta käiva teabega infoviitade, teabetahvlite, kaartide jms paigaldamine. ➤ Mainekujundus- ja spordiürituste, muusikafestivalide, kontsertide ja muude sündmuste korraldamine. ➤ Pandivere piirkonna turismisektori ühine turundamine, sh turundusmaterjalide koostamine ja osalemine turismimesseidel. ➤ Elanikkonna laiem ja aktiivsem kaasamine tegevustesse ja üritustel osalemisse. ➤ Aktiivne kodu-uurimuslik tegevus ning järjepidev paikkonna pärandi jäädvustamine, tutvustamine, eksponeerimine ja kirjastamine.
---	--

Tabel 7. Piirkonna arenguvajadused ja kitsaskohad.

LISALUGEMINE NR 4:

STRATEEGIA MUDEL / STRATEEGIA KOOSTAMINE

Strateegia koostamise protsess

MTÜ PAIK koostööpiirkonna strateegia 2014-2020 koostamine toimus perioodil juuni 2013 – aprill 2015.

Strateegia koostamist koordineeris strateegia juhtgrupp, mis koosnes juhatusel liikmetest, hindamiskomisjoni ja seirekomisjoni liikmetest. Kokku toimus strateegia koostamise raames 15 arutelu, kus osales ligi 200 inimest, sh koostööpiirkonna omavalitsuste, ettevõtete ja kolmanda sektori kui ka peamiste koostööpartnerite esindajad.

MTÜ PAIK koostööpiirkonna strateegia 2014-2020 tutvustamine toimus järgmiselt:

- Strateegiat tutvustati Tamsalu Kultuurimajas 31. mail kell 9.00, Väike-Maarja raamatukogus 28. mail kell 18.00
- Strateegia oli ettepanekuteks paber kandjal kättesaadav Tamsalu Vallavalitsuses, PAIK kontoris, Vajangu seltsimajas, Assamalla raamatukogus, Porkuni rahvamajas, Laekvere vallavalitsuses, Muuga raamatukogus, Muuga koolis, Paasvere seltsimajas, Venevere seltsimajas, Laekvere koolis, Väike-Maarja vallamajas, Simuna kultuurimajas, Kurtina külamajas, Väike-Maarja raamatukogus, Väike-Maarja muuseumis, Liivaküla külamajas, Kiltsi Koolis, Rakke vallamajas, Lahu külamajas, Emumäe infopunktis ja Salla seltsimajas.
- Kõikidel osapooltel oli võimalik arvamust avaldada MTÜ PAIK kodulehel.
- Ettepanekuid oodati kuni 31. märtsini 2014.
  - Septembris 2014 valmis piirkonna sotsiaalvaldkonna arengukava ning oktoobris 2014 regionaalarengu plaan.
  - Strateegia kinnitati MTÜ PAIK üldkoosolekul 16. aprillil 2015.

LISALUGEMINE NR 5:

MEETMETE EELISTUSED JA SEOS MAK PRIORITEETIDEGA

Meetmete 1.1 – 2.2. eelistused (tabel 17):

➤ Meede	➤ Eelistus
➤ Meede 1.1. Tärkav Pandivere	➤ Eelistatud on noorte algatused, kohaliku tooraine väärimisele suunatud projektid ning ettevõtete ühisprojektid.
➤ Meede 1.2. Kasvav Pandivere	➤ Eelistatud on: a) taotlejad, kelle poolt eelmisel majandusaastal makstud keskmine brutokuupalk on suurem kahekordsest miinimumpalgast, b) taotlejad, kes ei ole varasemalt saanud toetust samast meetmest, c) kohaliku tooraine väärimisele suunatud projektid d) ettevõtete ühisprojektid.
➤ Meede 1.3. Ettevõtlik Pandivere	➤ Eelistatud on noorte algatused, kohaliku tooraine väärimisele suunatud projektid ning ettevõtete ühisprojektid.
➤ Meede 1.4. Puhas Pandivere	➤ Eelistatud on noorte algatused ja ettevõtete ühisprojektid, mis panustavad puhta vee kvaliteedi tagamise Pandivere Riiklikul Veekaitsealal.
➤ Meede 2.1. Kodupaik Pandivere	➤ Eelistatud on noorte algatused
➤ Meede 2.2. Kultuuriküllane Pandivere	➤ Eelistatud on noorte algatused

Tabel 17. Meetmete eelistused.

Kavandatud meetmete seos MAK prioriteetidega

Meetmete sihtpiirkonnad (tabel 18):

➤	➤ Meede 1.1.	➤ Meede 1.2.	➤ Meede 1.3.	➤ Meede 1.4.	➤ Meede 2.1.	➤ Meede 2.2.	➤ Meede 3.1.
➤ Prioriteet 1	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X
➤ Prioriteet 2	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X	➤	➤	➤ X
➤ Prioriteet 3	➤	➤ X	➤ X	➤ X	➤	➤	➤ X
➤ Prioriteet 4	➤	➤	➤	➤	➤	➤	➤
➤ Prioriteet 5	➤	➤ X	➤ X	➤ X	➤	➤	➤ X
➤ Prioriteet 6	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X	➤ X

Tabel 18. MTÜ PAIK strateegia sihtpiirkonnad (EAFRD prioriteetidid).

LISALUGEMINE NR 6:

STRATEEGIA RAKENDAMINE JA SEIRE

SEIRE KORRALDUS:

1. Andmete kogumine

MTÜ PAIK kogub järgmisi andmeid:

- väljund- ja tulemusnäitajad – kogutakse pidevalt. Taotleja sisestab andmesüsteemi eeldatavad näitajad taotluse esitamise ajal ning realselt saavutatud näitajad (koos erinevuste põhjendustega) peale projekti elluviimist ja enne viimase kuludeklaratsiooni esitamist tegevusgrupile. Vastavaid näitajaid kogutakse meetmete kaupa;
- mõjunäitajad – kogutakse ja analüüsitakse elluviidud projektide ja PAIK arendustegevuse kohta kaks korda strateegiaperioodi jooksul. MTÜ PAIK tellib mõjunäitajate kogumise ja analüüsi teostamise eksperttöona. Lähteülesande aluseks eksperdile on mõjuindikaatorid meetmete kaupa.

2. Aruande koostamine

Strateegia juhtgrupp koostab kord aastas seirearuande. Aruanne sisaldab väljund- ja tulemusnäitajate koondit ning kaks korda strateegiaperioodi jooksul kokkuvõtet mõjuhindamisest,

samuti võrdlust eelmiste aastatega. Seirearuanne koos strateegia juhtgrupi järeldestega esitatakse MTÜ PAIK strateegia seire komisjonile ja juhatusele igal aastal. Iga kolme aasta järel sisaldab esitatav seirearuanne ka välise eksperdi järeldusi. Seirekomisjon koos juhatusega hindavad aruandes toodud näitajate vastavust MTÜ PAIK strateegia eesmärkidele.

Võimalik iga-aastase seirearuande struktuur:

- Strateegia elluviimise sisuline edenemine meetmete kaupa
- Eesmärk
- Ülevaade projektitaotluste esitamisest ja kinnitamisest
- Strateegia mõõdikute sihttasemetele lähenemine taotluste info põhjal
- Rahastatud projektide edenemine;
- Strateegia elluviimise panus üleriigilise Leader-meetme sihttasemetega saavutamisele;
- Strateegia eelarve kasutamise edenemine;
- Strateegia elluviimisel tekkinud probleemid ja nende lahendused.

Sama seirearuanne on aluseks ka Põllumajandusministeeriumi poolse Leader-meetme seireks.

3. Mõju hindamine

Elluviidud projektide mõju hindamiseks tellitakse kaks korda strateegia perioodi jooksul (keskel ja lõpus) uuring. MTÜ PAIK strateegia juhtgrupp paneb kokku uuringu lähteülesande vastavalt strateegiliste valdkondade ja meetmete mõjunäitajatele. Uuringu läbiviimise meetodika pakutakse välja läbiviija poolt. Uuring esitatakse PAIK strateegia seire komisjonile, juhatusele ja üldkoosolekule. Täiendavalt viiakse piirkonna külastatavuse baastaseme hindamiseks 2015. aastal läbi mobiilipositsioneerimise uuring.

4. Välivaatlus

MTÜ PAIK teostab projektide välivaatlust projekti eesmärgi ja tulemuse parema mõistmise huvides pärast projekti elluviimist. Kord aastas korraldatakse hindamiskomisjoni ja tegevtootajate väljasõit elluviidud projektide külastamiseks. Väljasõit dokumenteeritakse ja lisatakse andmesüsteemi. Elluviidud projekte tutvustatakse MTÜ PAIK liikmetele ja avalikkusele kord aastas korraldataval infopäeval.

5. MTÜ PAIK kui organisatsiooni seire

MTÜ PAIK tegevtootajad koguvad regulaarselt andmeid MTÜ PAIK poolt läbiviidud strateegia rakendamist toetavate tegevuste kohta. Need tegevused on töötoad, uuringud, koosolekud, nõustamistegevus, koostatud kavad ja ekspertiisid. Kord aastas koostatakse seirearuanne, mis sisaldab võrdlust eelmiste aastatega. Aruanne koos tegevmeeskonna järeldestega esitatakse MTÜ PAIK juhatusele ja üldkoosolekule. Kahel korral strateegiaperioodi jooksul sisaldab esitatav aruanne välise eksperdi järeldusi. Strateegia seirekomisjon ja juhatusele hindavad aruandes toodud näitajate vastavust MTÜ PAIK strateegia eesmärkide saavutamisele. Seirearuanne esitatakse koos majandusaasta aruandega üldkoosolekule kinnitamiseks.

Väljund- ja tulemusnäitajaid kogutakse jooksvalt, mõjunäitajaid kord kolme aasta jooksul elluviidud tegevuste kohta ja mõju hinnatakse kaks korda strateegia perioodi jooksul (keskel ja lõpus). Muuhulgas uuritakse mõju hindamise käigus MTÜ PAIK kui organisatsiooni kuvandit liikmeskonnas ja väljapool organisatsiooni.

Vajadust strateegia uuendamise järgi hinnatakse iga-aastaselt üldkoosolekul lähtuvalt strateegia seire tulemustest, samuti strateegia perioodi keskel läbi viidud uuringu tulemustest.

6.3 Strateegia uuendamine

Strateegia uuendamise protsess (joonis 15):

Joonis 15. Strateegia uuendamine.

1. Strateegia muutmise algatamine

Strateegia uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada MTÜ PAIK juhatajale kirjalikult koos ettepanekute ja põhjendustega. Strateegia uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga MTÜ PAIK töötaja, juhatuse ja üldkoosoleku liige.

2. Strateegia muudatuste ettevalmistamine

Kui esitatud taotlus on asjakohane, kutsub juhataja kokku juhatuse, kes otsustab strateegia uuendamise või täiendamise vajaduse üle ning valmistab positiivse otsuse korral ette strateegia muudatused.

Strateegia uuendamise või täiendamise eelnõu peab olema kooskõlas kehtiva õigusega.

3. Strateegia uuendamise või täiendamise eelnõu esitamine enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks töögruppidele ja seirekomisjonile

MTÜ PAIK juhataja esitab strateegia uuendamise või täiendamise eelnõu enne kehtestamist arvamuse andmiseks töögruppidele ja seirekomisjonile.

4. Strateegia muudatuste avalikustamine

MTÜ PAIK avalikustab strateegia koos muudatustega oma veebilehel ja loob võimalused strateegiaga tutvumiseks paber kandjal.

5. Strateegia kinnitamine

Strateegia kinnitajaks on MTÜ PAIK üldkoosolek. Kui üldkoosolek jätab strateegia muudatused kehtestamata, siis algab uuendamise või täiendamise protsess algusest peale.

LISALUGEMINE NR 7:

STRATEEGIA SIDUSUS VALDKONDLIKE ARENGUKAVADEGA

MAK 2014-2020:

Prioriteet 1: Teadmussiire põllumajanduses, metsanduses ja maapiirkonnas 1A: Innovatsioon ja teadmistebaas maapiirkondades, 1C: Elukestev õpe ja kutseharidus põllumajandus- ja metsandussektoris.

Seos strateegiaga: strateegia keskendub tegevuspiirkonna ettevõtluse konkurentsivõime ja elukeskkonna kvaliteedi tõstmisele, samuti eritasandilisele koostööle ja ühistegevusele, panustades otseselt kõigi kavandatud 5 meetmega MAK 1. prioriteedi eesmärkide täitmisesse: uuenduslikkus, tootearendus ja uued teaduslahendused on konkurentsivõime seisukohalt olulise tähtsusega; arvestamine noorte uudsete ideedega, mille baasil arendatakse välja piirkonna ressursil põhinevaid uusi ja uudseid tooteid ja teenuseid.

Prioriteet 2: Põllumajanduse konkurentsivõime ja põllumajandusettevõtete elujõulisus.

Seos strateegiaga: strateegia tegevuspiirkonna ettevõtluse arendamiseks kavandatud meetmed (1.1., 1.2., 1.3.) panustavad põllumajandusega tegelevate ettevõtjate arvu suurendamisele, fookusega noorte paremale kaasamisele sektorisse, Eesti põllumajanduse uuele tasemele viimiseks.

Prioriteet 3: Toidutarneahel ja riskijuhtimine 3A: Põllumajandustootjate integreerimine.

Seos strateegiaga: strateegia meede 1.3. (Puhas Pandivere) aitab kaasa piirkonna põllumajandustootjate integreerimisele, toetades kohaliku toidu töötlemisele ja väärimisele

suunatud tegevusi ja muutes kohalikud tooted paremini kättesaadavaks (lühem tarneaehel).

Prioriteet 5: Ressursisääst ja keskkonnasäästlik majandus 5C: Taastuvate energiaallikate, kõrvalsaaduste jäätmete, jääkide ja muude mittetoiduliste materjalide kasutamine.

Seos strateegiaga: MTÜ PAIK strateegia meede 1.3. (Puhas Pandivere) panustab MAK 5. prioriteedi eesmärkide elluviimisesse. Meetmega soovitakse toetada kohalikul ressursil baseeruva energiamajanduse arendamist ning tõsta inimeste teadlikkust ressursside säästmise osas.

Prioriteet 6: maapiirkonna areng ja elukvaliteet 6A: Ettevõtluskeskkond ja ettevõtluse arendamine; 6B: Maapiirkondade kohaliku arengu edendamine.

Seos strateegiaga: strateegia on koostatud otseselt lähtuvalt Eesti Maaelu arengukavast, arvestades LEADER meetme põhimõtteid ja LEADER-lähenemist eri sektorite koostöös. PAIKi strateegia panustab MAK 6. prioriteedi täitmisesse, luues eeldused majanduse ja elukeskkonna mitmekesistamiseks läbi kahe tegevusvaldkonna.

PAIKi strateegia on kooskõlas maapiirkondade kohaliku arengu edendamise eesmärkidega.^{iv}

- Konkurentsivõime kava “Eesti 2020”

Valdkonnas “Konkurentsivõimeline ettevõtlus-keskkond” on üheks valitsuse poliitika põhisuunaks eelduste loomine erasektori teadus- ja arendustegevuse mahtude suurenemiseks ning innovatsiooni väljundite arvu ja kvaliteedi tõstmiseks.

Seos strateegiaga: strateegia läbivaks arendussuunaks on noorte uued ideed, mille baasil arendatakse välja piirkonna ressursil põhinevaid uusi ja uudseid tooteid, teenuseid.

- Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020

Regionaalarengu visioon 2030+ on järgmine: Oma eripäradele tuginedes panustab iga piirkond Eesti kui terviku konkurentsivõime kasvule, saades omakorda osa sellega kaasnevatest hüvedest. Inimestel on igas toimepiirkonnas kättesaadavad head töökohad, kvaliteetsed teenused ning mitmekülgseid tegevusi võimaldav meeldiv elukeskkond.

Seos strateegiaga: strateegial on kolm valdkonda, millest kaks peamist on ettevõtluse ja elukeskkonna arendamine. Strateegia läbivaks arendussuunaks on noorte uued ideed, mille baasil arendatakse välja piirkonna ressursil põhinevaid uusi ja uudseid tooteid ja teenuseid. Elukeskkonna valdkonnas on oluliseks kogukonnateenuste arendamine.

- Üleriigiline planeering Eesti 2030+

Üleriigilise planeeringu esimeseks põhisuunaks on: Tasakaalustatud ja kestlik asustuse areng, sh olemasolevale asustusstruktuurile toetuva mitmekesise ja valikuvõimalusi pakkuva elu- ja majanduskeskkonna kujundamine; töökohtade, haridusasutuste ja mitmesuguste teenuste kättesaadavuse tagamine toimepiirkondade sisese ja omavahelise sidustamise kaudu.

Seos strateegiaga: MTÜ PAIK strateegiaga soovitakse kujundada elujõuline elukeskkond, mis tagab ühtlasi tasakaalustatud ja kestliku asustuse arengu. Samuti rakendatakse strateegias meetmeid, mis sidustavad omavahel toimepiirkondi ning tagavad teenuste kättesaadavuse.

- Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 (eelnõu jaanuar 2014)

Seos strateegiaga: strateegia on kooskõlas järgmiste rakenduskava prioriteetsete suundadega: kasvuvõimeline ettevõtlus ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline teadus- ja arendustegevus; väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine. MTÜ PAIK strateegia püüdleb uute uudsete piirkonna ressursil põhinevate toodete ja teenuste arendamise poole, panustades sel viisil ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava täitmisesse.

- Eesti riiklik turismiarengukava 2014-2020

Turismiarengukava visioon: Aastaks 2020 on Eesti turistidele tuntud ja hea mainega Põhjamaade turismisihtkoht, mis pakub meeldejäätavat reisielamust ning kust on soovi korral mugav reisida teistesse Läänemere piirkonna riikidesse

Seos strateegiaga: MTÜ PAIK strateegiaga arendatakse piirkonna eripära rõhutavat turismiettevõtlust.

- Lääne-Viru maakonna arengustrateegia 2030

Maakonna arenguvision 2030:

*Lääne-Virumaa on stabiilse elanikkonnaga piirkond Soome lahe Lõunakaare (Stockholm-Peterburi) arengukoridoris, mida iseloomustab mitmekesine majandus ja atraktiivne elukeskkond.

* Paindlikud kahesuunalised ühendused Tallinna, Jõhvi, Narva ja Tartuga on taganud maakonna elanikele võimaluse ilma elukohta vahetamata saada osa laialdasest töö- ja teenuste turust, võimaldades maakonnal samas olla ligiõmbavaks töö-, puhke- või teenuskohaks oma naaberpiirkondade elanikele.

* Regulaarne laevauhendus Kunda ja Kotka vahel on lähendanud Soome lahe vastaskallastel asuvaid piirkondi nii majanduslikult kui ka sotsiaalselt. See ühendus on andnud ka teistele Kesk- ja Lõuna-Eesti ning Ida-Soome piirkondadele lisavõimaluse piiriüleseks suhtluseks põhja-lõuna suunal.

* Avatud ja kaasav ruumiline planeerimine on võimaldanud saavutada maakasutuses kokkulepped, mis tagavad loodus- ja elukeskkonna säilimise, luues samas eelduse perspektiivsete loodusressursside otstarbekaks majandamiseks.

* Maakonnas on toimiv, omavahel ühendatud kohalike keskuste võrk, mille kaudu on tagatud optimaalne avalike ning esmavajalike äriteenuste kättesaadavus kogu maakonna territooriumil. Sotsiaalsete teenuste, sealhulgas üldharidus-, sotsiaalhoolekande ja tervishoiuteenuste võrgustik on optimeeritud eesmärgiga tagada teenuste ühtlane kõrge kvaliteet nii maakonnas kui ka võrreldes naaberpiirkondadega. Järjepidevalt arendatud ja toetatud kogukonnateenus on aidanud kaasa teenuste kättesaadavusele ka maakonna kaugemates ja hõredamini asustatud piirkondades. Maakonna koolid pakuvad jätkuvalt võimalust omandada maakonnas kõrg- või kutseharidus.

* Mitmekesise ettevõtlusstruktuuri on taganud ühine arendus- ja koostöö maakonna ettevõtluskeskkonna tutvustamisel ja ettevõtlusalade taristu arendamisel. Maakonna ettevõtluse peamiseks konkurentsieeliseks on kujunenud piirkonna kompetentsil põhinevate toodete ja teenuste arendamine ning oskuslik turustamine nii Eestis kui ka väljaspool Eestit. Edu selles on taganud maakonnas asuvad teadus- ja arendusasutused ning nendega tihedat koostööd tegevad maakonna ja regiooni ettevõtjad ning kutseõppe- ja kõrgharidusasutused.

* Maakonna omavalitsuste aktiivne ja kaalutletud tegevus elamuehituse planeerimisel on olnud üheks tagatiseks, et elanike arv maakonnas püsib stabiilne.

Seos strateegiaga: strateegia aitab omalt poolt kaasa maakonna arenguvisioni täitmisele. Läbi kohalike eelduste, ettevõtluse ja elukeskkonna arendamise toetatakse töökohtade loomist, mis omakorda tagavad elanikkonna püsijäämise. Kohalike traditsioonide hoidmine ja arendamine, samuti tugevnenud omaalgatus muudavad piirkonna aga atraktiivseks ja turvaliseks elukohaks.

- Lääne-Viru maakonna tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamise kava 2015-2020

Tegevusprioriteet nr 7 “Lääne-Viru maakonna maapiirkondade algatused ettevõtluskeskkonna arendamisel (LEADER)”

Seos strateegiaga: Toob üksikasjalikult (meetmete kaupa) välja MTÜ PAIK strateegias kavandatud meetmed.

i Allikas: Eelmise strateegia ja meetmete täitmise analüüs.

ii Allikas: Eelmise strateegia ja meetmete täitmise analüüs.

iii Allikas: Eelmise strateegia ja meetmete täitmise analüüs.

iv Maapiirkondade kohaliku arengu edendamise eesmärkideks on inimeste sotsiaalne kaasatus, teenuste kättesaadavus, kohalike eripärade kasutamine kohaliku arengu edendamisel, kohalik

---

algatus ja Leader-lähenemine:

- 1) ettevõtjate konkurentsivõime tõstmine, eelkõige läbi ühistel tegevustel põhinevate tegevuste rakendamise (meetmed 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 3.1.);
- 2) sotsiaalse kaasatuse edendamine ning vaesuse leevendamine (meetmed 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 2.2., 3.1.);
- 3) piirkondlike eripärade teadvustamine ning nende potentsiaali parem rakendamine (meetmed 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 2.2., 3.1.);
- 4) uuenduslike lahenduste leidmise ja kasutuselevõtmise soodustamine (meetmed 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 2.2., 3.1.);
- 5) kohaliku tasandi valitsemise parendamine läbi erinevate osapoolte kaasamise (meetmed 1.3., 2.2., 3.1.).